

R. JOOSSE

De provincie onderneemt actie tot verbetering

Reeds jaren kleven er tal van ongemakken aan het gebruik van de Statenzaal als vergaderruimte en aan de omliggende representatieve ruimten in het Statenzaalcomplex. De naar verhouding te smalle zaal, de opstelling van het meubilair, de aankleding van de zaal en de slechte akoustiek zijn de voornaamste oorzaken dat de huidige ruimte als vergaderruimte voor Provinciale Staten uiterst slecht functioneert. Ook de toegang tot het complex, de keukenvoorziening, de garderobe en de toiletvoorzieningen zijn verre van optimaal.

Tot een herinrichting van het Statenzaalcomplex kon tot op heden niet worden overgegaan, aangezien betreffende Abdijgebouwen geen eigendom van de provincie waren. Aan deze situatie is inmiddels een einde gekomen. Medio 1986 zijn enkele gebouwen in het Abdijcomplex door de Staat aan de provincie in eigendom overgedragen. Het gaat om de Statenzaal met bijbehorende ontvangst- en vergaderruimten, de belendende gebouwen Abdijplein 10 (voormalige behuizing Rijkspolitie) en Abdijplein 1 (voormalige ambtswoning van de Commissaris der Koningin), het zogenoemde Thoolse Huis en de voormalige gebouwen van de Provinciale Bibliotheek.

Toen dan ook bekend werd dat betreffende gebouwen in eigendom konden worden overgedragen zijn spoedig de eerste voorbereidingen voor de herinrich-

ting ter hand genomen. Eind 1985 heeft het College van Gedeputeerde Staten een werkgroep in het leven geroepen, welke de uitgangspunten voor de verbetering en herinrichting heeft geformuleerd.

Leeuwarden als voorbeeld

De opstelling van het programma van eisen heeft na zorgvuldige voorbereiding plaatsgevonden. Zo heeft de werkgroep begin verleden jaar ter oriëntering enkele Provinciehuizen en Statenzalen elders in het land bezocht. Daarbij heeft de verbouwing van het Provinciehuis te Leeuwarden een bijzonder positieve indruk op de werkgroep gemaakt. Bij de recent in dit Provinciehuis uitgevoerde verbouwing heeft men een historisch monument (waaronder de Statenzaal) gecombineerd met omliggende ruimten met een eigentijdse

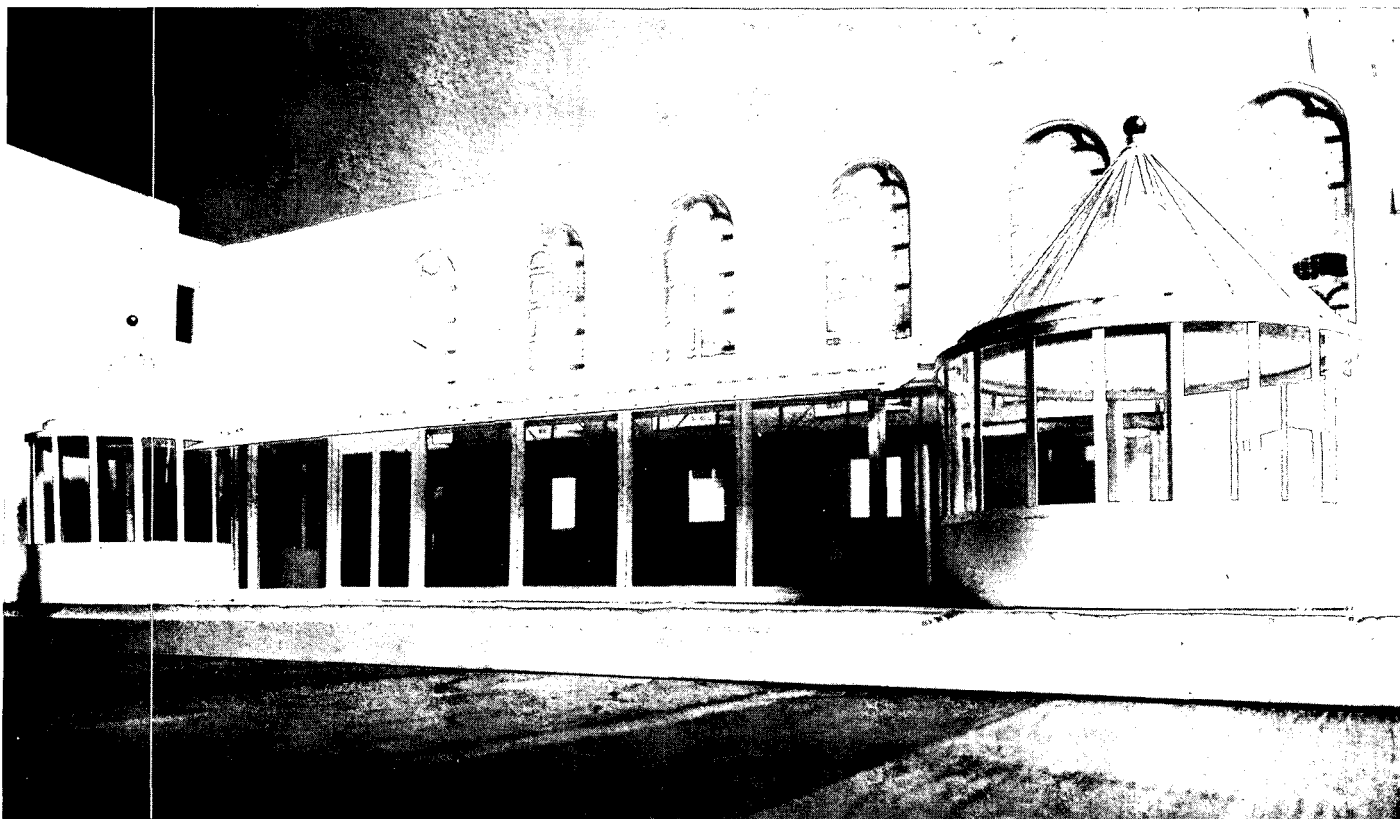
vormgeving. Vooral de contrastwerking is in de voorbereidingswerkgroep als geslaagd punt naar voren gekomen.

Naast het programma van eisen is ook de keuze van de architect door deze werkgroep voorbereid. Gezien de aard van de problematiek is gezocht in de richting van een architect met ruime ervaring in het ontwerpen van interieurs, zowel als exterieurs. Na selectie uit een aantal kandidaten heeft het College in april 1986 besloten om aan architect Cees Dam een voorlopige opdracht voor het opstellen van een plan te verlenen. Drie maanden later was dit schetsplan gereed.

De werkgroep en ook het College van Gedeputeerde Staten hebben direct zeer positief op het door de architect ontworpen schetsplan gereageerd, omdat het plan, behalve dat het oplossing biedt voor de diverse problemen van de Statenzaal, het gebruik van het totale complex aanmerkelijk verbeterd, onder andere door het op geslaagde wijze met elkaar verbinden van de drie ontvangstruimten bij de Statenzaal, de salon in de voormalige ambtswoning en de hal in het voormalig Rijkspolitiegebouw.

Zo is het de bedoeling dat er een nieuwe hoofdingang komt, namelijk die van het voormalig gebouw van de Rijkspolitie aan het Abdijplein. Dit wordt overigens ook de toegang tot een aantal nieuwe kantoorvertrekken van de provincie (afdeling welzijn met ± 50 personen). In de toegangsplannen is rekening gehouden met de bereikbaarheid voor invaliden, onder meer door het aanbrengen van een liftinstallatie. Zij konden tot dusver niet of nauwelijks de Statenzaal bereiken.

Enkele belangrijke punten in het herin-

De door Dam ontworpen nieuwe omloop, een constructie van staal en glas, aan de tuinzijde. In de muur onder de ramen worden doorgangen gemaakt, waardoor men vanuit deze ruimte de zaal kan binnengaan. In de omloop zijn zithoeken gecreëerd voor informeel contact (foto arch. bureau Cees Dam)

richtingsplan van architect Dam zijn voorts de routing in en rond de Statenzaal en het verbinden van diverse ruimten met elkaar, waardoor een nieuwe ruimte ontstaat voor representatieve doeleinden.

Een belangrijk onderdeel van de gehele operatie is het onderbrengen van alle kantoorruimten van de Provinciale Griffie in de Abdijgebouwen of in de zeer directe omgeving daarvan. Het geschikt maken van eerder genoemd gebouw voor de afdeling welzijn van de Griffie is een omvangrijk karwei. Een niet te veronachtzamen post bij de gehele verbouwing is het aanpassen van het verwarmingssysteem tot een installatie die vriendelijker met de energie omspringt. Ook dient te worden overgegaan tot het aanpassen en vervangen van de elektrische installaties wegens achterstallig onderhoud en wijziging van de indeling, alsmede tot vervanging van de versleten geluidsinstallatie en maatregelen in verband met de beveiliging.

De kosten van het totale project worden, samen met de BTW en een post voor onvoorzien, geraamd op f 7,8 miljoen. Hier van is een flink bedrag bestemd voor de verbouwing en inrichting van het kantoorgebouw, de vervanging van de versleten elektrotechnische- en verwarmingsinstallaties en de vervanging van het totaal versleten meubilair in de Statenzaal. Ook het met elkaar in verbinding brengen van de diverse ontvangstruimten is een flinke post. (De mogelijkheden tot het multifunctioneel gebruik van deze ruimten worden hierdoor aanmerkelijk verbeterd.)

Van het totale bedrag is voorts een bedrag bestemd voor de aanpassing en inrichting van enkele andere binnen het Abdijcomplex gelegen panden ten behoeve van het gebruik door de provincie.

Voordat het plan, met het voorstel om voor de uitvoering van de verbouwing het benodigde krediet beschikbaar te stellen, aan Provinciale Staten is voorgelegd, zijn de voorstellen getoetst aan de meningen van deskundigen, zoals vertegenwoordigers van Monumentenzorg en de gemeente Middelburg. Dit vooroverleg heeft, behalve een andere, monumentvriendelijke, oplossing voor de situering van de liftinstallatie, geen wijzigingen of aanpassingen tot gevolg gehad.

Op 30 september 1986 is de informatieverzorging over de voorgenomen verbouwing gestart. De architect heeft aan de hand van de maquette en ander vervaardigd illustratiemateriaal op een op die dag gehouden persconferentie een toelichting verstrekt. Provinciale Staten hebben op 24 oktober 1986 hun goedkeuring aan de betreffende plannen gegeven.

Na goedkeuring door Provinciale Staten zijn er van verschillende zijden bezwaren tegen het onderdeel 'verbouwing Statenzaal' ingediend. Daarbij is gebleken dat de motieven van degenen die bezwaar hebben aangetekend tegen het verbouwingsplan, sterk uiteen lopen. Aan verschillende instanties en particulieren met kritiek op onderdelen van het verbouwingsplan is de gelegenheid gegeven om hun standpunt te verduidelijken.

Het College van Gedeputeerde Staten heeft het standpunt ingenomen dat de verschillende voorstellen tot wijziging welwillend zullen worden bezien. In meerdere

gevallen heeft een en ander reeds tot wijziging/bijstelling van de plannen geleid. Andere voorstellen zijn nog bij de architect en provincie in studie.

Ook de provinciale commissie van de Bond Heemschut heeft zijn kritiek naar provincie en Monumentenzorg laten doorklinken. Op 31 januari jl. heeft een uitvoerige gedachtenwisseling tussen vertegenwoordigers van de Bond Heemschut, architect Cees Dam en een afvaardiging van het provinciaal bestuur, onder voorzitterschap van de gedeputeerde *Ventevogel*, plaatsgehad. Dit gesprek heeft zeer verhelderend gewerkt en werd door partijen als zeer positief ervaren.

Alternatief plan Heemschut

Een aantal zaken welke, onder meer door een onjuiste en onvolledige berichtgeving, bij het publiek en ook bij de Bond Heemschut verkeerd is overgekomen, is tijdens dit overleg uit de wereld geholpen. Het gesprek werd gevoerd aan de hand van een namens de Bond Heemschut, door architect *Ir. D. W. Ouwerkerk*, opgesteld alternatief plan (*de redactie tekent hierbij aan, dat dit gesprek is gevoerd 'naar aanleiding van een door de Bond Heemschut opgesteld alternatiefplan'*). Dit plan behelst onder meer een gespiegelde opstelling van de inrichting van de Statenzaal ten opzichte van de lengte-as en ook ten opzichte van de huidige en voorgestelde opstelling. Hierdoor komen de geplande openingen in de muur van de Statenzaal naar de nieuw te bouwen omloop in de tuin van de voormalige ambtswoning te vervallen (voor een meer uitvoerige beschrijving van dit alternatieve plan: zie elders in dit nummer).

De gespiegelde opstelling van de zaal en het laten vervallen van genoemde openingen kunnen door de provincie uit puur praktisch oogpunt niet worden overgenomen. Eén van de belangrijke punten bij de herinrichting is een verbetering van de routing in het complex. Door de aanbouw met verschillende openingen naar de Statenzaal zal de toegang tot de zaal en de gehele organisatie hier rondom aanmerkelijk kunnen worden verbeterd. Het alternatieve plan met een gespiegelde opstelling en slechts twee openingen naar de aanbouw zal, in vergelijking met de huidige situatie, nauwelijks bijdragen aan een verbetering van het gebruik van de zaal. De komende en gaande Statenleden blijven de vergadering op deze wijze immers opvallend storen.

Op enkele punten is tijdens dit overleg overeenstemming bereikt. Zo zal de parallel met de gevel van de Statenzaal lopende spant van de omloop verder worden teruggezet, zodat deze meer loskomt van de zaal en tevens op deze wijze de ramen niet 'blokkeert'. Ook is gesproken over de beperking van het aantal geplande openingen onder de ramen naar de nieuw te bouwen omloop aan de Statenzaal. De architect zal terzake met een nieuw voorstel komen, hetgeen met de Bond Heemschut zal worden besproken (*volgens Heemschut is de bond in feite slechts op enkele detailpunten tegemoetgekomen. Red.*).

Ten aanzien van de gepubliceerde foto's

van de inrichtingsmaquette is in het overleg opgemerkt dat deze foto's een onjuist beeld geven van het toekomstig meubilair in de Statenzaal. Het is de bedoeling dat het meubilair op de podia in een verfijnde detaillering wordt uitgevoerd en als los meubilair wordt opgesteld. De maquette is als werkstuk voor de indeling van de zaal vervaardigd en wekt ten onrechte de indruk dat het meubilair als doorlopend geheel zal worden uitgevoerd.

Een ander punt waarin in perspublicaties en in het overleg met degenen die bezwaar hebben aangetekend, uitvoerig is gesproken is de verwijdering van de waterput in de tuin en de schouw in de Statenzaal. De verwijdering van de waterput berust echter op een misverstand. In het plan voor de herinrichting van de tuin heeft dit ornament opnieuw een plaats gekregen. Handhaving van de schouw in de Statenzaal is een zaak, die door Heemschut en anderen vanwege het historisch karakter is bepleit. Inmiddels is gebleken dat hierover genuanceerd wordt gedacht.

Uit het vorenstaande blijkt dat het eerste plan reeds op diverse onderdelen is gewijzigd, respectievelijk aangepast. Het is het streven van de provincie bij de verdere uitwerking van de plannen te zoeken naar een oplossing welke voor beide partijen acceptabel is. Dat wil zeggen een plan waarbij een voor deze tijd aangepaste vergaderaccommodatie en betere ontvangstruimte zullen ontstaan, waarbij aan de historische aspecten zo min mogelijk afbreuk wordt gedaan.

Met de Bond Heemschut is afgesproken om het contact voort te zetten. Ook de opmerkingen van de actiegroep 'Vrienden van het Abdij' zullen hierin worden meegenomen.

Nog een alternatief

Naast de Bond Heemschut heeft ook architect *H. de Lussanet*, welke destijds de restauratie en wederopbouw van het na het bombardement door de Duitse luchtmacht in mei 1940 verwoeste Abdijcomplex, op zich heeft genomen, enkele alternatieve plannen voor een nieuwe Statenzaal bij de provincie ingediend. Het eerste plan gaat uit van de bouw van een nieuwe vergaderzaal naast de huidige zaal op het pleintje aan de Groenmarkt. Het tweede, alternatieve plan behelst de bouw van een nieuwe ondergrondse vergaderaccommodatie onder de tuin van de voormalige ambtswoning van de Commissaris der Koningin. De mogelijkheden om binnen het Abdijcomplex een geheel nieuwe vergaderzaal voor Provinciale Staten te realiseren zijn eveneens door het College van Gedeputeerde Staten onderzocht. Ook architect Dam is in een van de eerste besprekingen met de provincie met deze suggestie gekomen.

Het College heeft echter, op grond van met name financiële overwegingen, besloten de vergaderzaal op de huidige lokatie te handhaven. De mogelijkheden om elders een geheel nieuwe zaal te bouwen zijn, als gevolg hiervan, niet verder ontwikkeld.

De heer R. Joosse is werkzaam bij de provincie Zeeland op de financiële afdeling. Hij schrijft dit artikel namens de provincie.